

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimski nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ugarske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četr leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brž pošiljanja na dom za vse leto 13 gld., za četr leta 3 gld. 20 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. na mesec, po 30 kr. za četr leta. — Za tuge dežele toliko več, kolikor poština znaša.

Za oznanipla plačuje se od četiristopne pett-vrste po 6 kr., če se oznanilo jednkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.
Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljanje je v Gospodskih ulicah št. 12.

Upravljanju naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanipla, t.j. vse administrativne stvari.

Zanimiva izpoved.

V Ljubljani, 3. avgusta.

Mej pokrajine avstrijske, kjer se je s čudovito naravno silo probudil narod slovanski iz stoletnega spanja in duševnega robstva, spada v prvi vrsti kršna Istra. Neumorno in neustrašeno delovanje buditeljev naroda ni ostalo brezuspešno, pred vsem svetom pokazal se je pravi značaj dežele, pokazalo se je, kako lažnjive so bile trditve nasprotnikov, da je dežela italijanska. Danes primorani so, da to priznavajo javno. V Pulji izhajačoči „Il Diritto Croato“, ki izborni zagovarja prava isterskih Slovanov, prijavlja zanimiv članek v tem pogledu. Kdor bi bil pred nekaterimi desetletji — pravi — ko je še spala narodna zavednost v isterskih Slovanih, predrnil se trditi, da v tej pokrajini prebiva kak Hrvat ali Slovenec, kamnali bi ga bili, kakor sv. Štefana svoje dni, zagovorniki in paladini italijanstva v Primorji. Njih časopisje zagnalo bi bilo tak krik, da bi oglušilo prebivalce takraj in onkraj Učke. Po malem pa so morali Italijani isterski postati bolj mehki; priznali so namreč, da je v Istri tudi slovanski živelj; o hrvatskem imenu pa niso hoteli vedeti ničesar. Pozneje privadili so se tudi tega in priznali so, da prebivajo Hrvatje in Slovenci v tej pokrajini, odrekali pa so jim vsakršno pravico. Ko so potem necega lepega petka naši nasprotniki zvedeli bridko resnico, da Hrvatje in Slovenci imajo istinito večino prebivalstva v Istri, mislilo se je, da bodo zblaznili. Storili so, kar je bilo le mogoče, da bi utajili to resnico, katere jim ni bilo mogoči pobiti z nikakimi sofismi, v kajih so ipak toliki mojstri. Dolgo vrsto let trudili so se trdovratno tajiti to istino, konečno pa jo te dni potrjujejo sami. V Poreču izhajačoča „Istria“ z dne 23. julija prijavila je na prvem mestu članek „Meglio un’ Istria italiana che un’ Istria croata“ (bolja italijanska nego pa hrvatska Istra). V tem članku razpravlja obširno medli odgovor, s katerim je skušal zavrniti v avstrijskem parlamentu poslanec Bartoli dr. Luegerja, kateri je preiskoval, ali Avstriji bolje pristoja hrvatska ali pa italijanska Istra. Zaključuje svoj članek tako-le: „Ali gosp. Lueger ne vidi, da Italijani zaradi njihovega malega števila niso sposobni delati politike ... Vlada ve predobro, da Italijani ne morejo storiti ničesar sami ob sebi, ker jih je malo; tega preverjenja ne more pa nikakor imeti v slovanski stranki, ker je mnogoštevilna in pogumna.“ Ali Avstriji — piše nadalje „Il Diritto Croato“ — bolje pristoja hrvatska Istra, kakor je izreklo posl. Lueger, ali pa italijanska Istra, kakor je trdil posl. Bartoli in za njim Porečka „Istria“ — to je stvar, ki nas malo zadeva; avstrijska vlada bode to znala gotovo bolje nego mi. Kar pa moramo za zdaj posebno naglašati je izpoved „Istrie“, o slovanski večini v tej pokrajini in o absolutni manjšini italijanskega življa. Konečno dospeli so naši nasprotniki do tega, da ne tajé več te neovržne resnice. Mi beležimo ta dogodek kot jasen dokaz, da se Italijani malo po malo odrekajo temu, da bi vzdrževali nekatere absurdne trditve in da bi tajili resnico o vprašanji o narodnosti v tej pokrajini. Če danes priznavajo večino slovanskega življa v Istri, morali bodo priznati s časom, ko postanejo malo bolj trezni, hoté ali nehoté, tudi pravice, katere ima ta večina. To je logična posledica, kateri se ne morejo izogniti“.

Tako Puljski zagovornik hrvatskih in slovenskih pravic v Istri sodi o tej zares zanimivi izpovedi, katero je izreklo nasprotniško glasilo. Priznalo

je, da le s pomočjo vlade, ako bi pritisnila na „mnogoštevilno“ slovansko stranko, dalo bi se kaj storiti in še na dalje vzdržavati fikcija o italijanski Istri. Ker je pa ta stranka tudi „pogumna“ menda Italijani sami nimajo dosti upanja, da bi jim tudi pritisek vlade izdatno koristil. Ne preostaje jim torej drugač, nego privaditi se temu, da bode tudi tako dolgo tlačeni Slovan vžival svoje pravice. Pogumni in neustrašeni voditelji in zastopniki isterskih Slovanov, ne delači razločka mej Hrvati in Slovenci, pa so nam porok za to, da bode narod vedno bolj napredoval v krepki zavednosti svoje narodnosti in svojih pravic in se ne bode uklonili nobenemu pritisku, naj pride od kjer koli hoče. Večina zavednega slovanskega prebivalstva v Istri mora si konečno pritoriti vse one pravice, katere je gredó in se je ne bodo mogle odrekati nadalje.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani, 2. avgusta.

Ljubljana in Liberce.

Ordonanca gospoda barona Winklerja glede javnih napisov v Ljubljani, ki je v levitarškem taboru vzbudila uprav frenetično radost, ni našla milosti pri nacionalcih. „Deutsche Volks Zeitung“ piše o tej stvari nastopno: „Vprašanja, ali ima želeni predsednik pravico, umešavati se v zgod upravne občinske reči, se ne budem dotknili. Nikakor še ni dognano, da je slavn § 19. drž osn. zak., ki je sicer jeden najbolj zlorabljenih kavčuk-paragrafov, bil v tem slučaju umesten. Morda je bilo ustvariti precedenčni slučaj, kateri naj bi vladil po tej razlagi teorije o jednakopravnosti omogočil vzeti Nemcem na jedni strani z obrestmi vse to, kar jim je na drugi dovolila.“

Baron Pražak

podal je, kakor javljajo oficijočni listi, že grofu Taaffe ostavko. Najbrže bode poklican v gospodsko zbornico. Glede eventuelnega naslednika njegovega javlja „Politika“, da grof Taaffe nikakor ne misli poklicati Čeha v ministerstvo, ker se je postavil na stališče, da ni moči pozvati češkega ministra, ker ni več vse češke zastopnike zdržujočega kluba. Mogoče pa je, da pokliče koga izmej čeških plemišča. Resna kandidata sta grof Thun, sedanji namestnik češki, in princ Ferdinand Lobkovic. Govori se, da želi grof Taaffe pridobiti na svojo stran kneza Alfreda Windischgrätza kot češkega (!) ministra, da pa ta ne mara sprejeti te ponudbe.

Reforma tiskovnega zakona.

Tiskovnega odseka posebni komité izdelal je načrt za preosnovno tiskovnega zakona. Glavne točke, katere predlaga vladi kot osnovo tiskovni noveli, so: Odpraviti je časnikarski kolek, in sicer tekom 5 let; kolportaža tiskovin dovoljena je vsakemu, kdor je avstrijski državljan, vsaj 16 let star, zdrav in neomadeževane preteklosti; pri tožbah zaradi odklonjenih popravkov smeti je takoj dokazati resnico; konfiskovati je smeti le radi razjaljenja Velenčanstva, če se izdajo vojaške tajnosti, če se hujška k zločinom ali žali hravnost. Kavcija se odpravi, za eventuelne globe je podjetnik tudi plačnik. — Subkomité predlaga, da je vlado pozvati, naj nemudoma izdeli dotočni zakonski načrt ter obeča, če bi tega ne storila, da bode odsek sam izdelal predlog.

Sokol in Vašaty v Žamberku.

Mladočka poslanca Sokol in dr. Vašaty stopila sta v nedeljo pred svoje volilce v Žamberku. Sokol govoril je o vladni politiki in rekel, da ceni vlast narod češki le toliko, kolikor dobiva od njega davkov, okolo 120 milijonov goldinarjev, da ga pa sicer tlači in tepta z nogami. Nemci bili so vedno agresivni; najprej zlorabljali so v potujčevanje vero, potem kulturo, sedaj pa „mir v deželi“. Punkta-

cije, da se izvedó, bile bi za narod češki večja nesreča, nego cela bitka na Beli Gori. Vlada ima na razpolaganje orožnike, vojake, puške, topove, zapore in vešala; narod se torej pred kanone ne sme postaviti; ostati mora na zakonitem polju, a če bi vlada tudi kasirala ustavo, našel bi dovolj sredstev delovati od zunaj. Saj je grof Taaffe sam rekel, da je sicer moči naslanjati se na bodala, da pa je to kaj neugodno. Samozavest in politična izobraženost, poštenost in dobra organizacija so jamstvo končni zmagi. Narod, ki je rodil Husa, Žiško in Komenskega, ne bo nikdar pognil. — Vašaty je tožil, da ne more sporočiti nič dobrega. Hudobni demon, ki je prišel iz Berolina, upliva na vlast. Nemci še vedno sanjajojo o veliki nemški državi, segajoči od Baltiškega morja do Adrije. Vlada se ne ozira na češke zastopnike, samo s Plenerjem se pogaja. Zato je treba opozicijo dotirati do skrajnosti. Državno pravo češko se mora uveljaviti, če se hoče, da ostane Avstrija velika in močna.

Vnanje države.

Avstrija in Vatikan.

Že delj časa se je govorilo, da bode odstopil dosedanj avstro-ugarski veleposlanik pri Vatikanu, grof Revertera, ki se je kuriji močno zameril. Uzrok temu je socijalno občevanje veleposlanika s političnimi krogovi, ki niso prijazni Vatikanu. Oficijočni „Fremdenblatt“ naznana sedaj, da grof Revertera ne bode odstopil, ker je izboren diplomat in povse kos težki in sosebno zadnji čas jako nehvaležni svoji nalogi. Entrefilet v „Frdbl.“ pravi kar naravnost, da je nasprotstvo Vatikana nastalo vsled tega, ker Avstro Ogarska ne podpira vatikanskih teženj po posvetni vlasti.

Ponarejene listine.

Vsi časopisi se bavijo še vedno s pravdo zoper takozvane morilce Belčeva, katere sta dala Stambulov in Koburžan usmrtili. Listine, katere so služile pred vojnim sodiščem v Sofiji v dokaz, da so obtoženci krivi, so bile vse ponarejene in so to oficijelni listi ruski tudi izrecno izjavili. Vsled tega narasla sta ogorčenost in gnev v vseh civilizovanih narodih do vrhu. Bolgarski mogočniki bi se radi opravičili in trde, da so dotočne listine pristne ter da jih je Stambulov kupil od bivšega dragomana pri ruski poslanstvu v Bukureštu, od nekega Jakobsohna. Pravijo, da je Jakobsohn ukradel pri poslanstvu večjo sveto in pobegnil na Bolgarsko in to s privoljenjem Stambulova. Ko je prišel v Sofijo, prijeli so ga orožniki in mu odvzeli vse te listine, katere je bil umaknil v Bukureštu.

Agitacije zoper Carnota.

Republičanski listi francoski agitujejo že nekaj časa kako intenzivno zoper predsednika republike, Carnota, sosebno zato, da bi ne bil več voljen za načelnika državi. „Figaro“ sodi, da so to agitacije prouzročili razni kandidati na mesto predsednikovo, kar je v političnih krogih naredilo slab utis, češ, miru v deželi je v nedovoljeno korist, če se ta reč ne razpravlja sedaj, zlasti ker poteče doba, za katero je voljen Carnot, šele meseca decembra prihodnjega leta. Carnot je baje odločen bil ne kandidovati, agitacije proti njemu pa so prouzročile, da se bode stoprav zadnji mesec pred novimi volitvami izrekli, ali kandiduje znova ali ne več.

Angleški parlament.

Jutri se snide prvič novovoljeni angleški parlament. Najprej vršila se bode volitev „govornika“; tri ali štiri seje trajalo bode zapriseganje in potem se bode čital prestolni nagovor. V imenu liberalne stranke nasvetoval bode Gladstone dodatek, vsled česar bode odstopilo sedanje konservativno ministerstvo. V prestolnem govoru pojašnjevala se bode zlasti vnačja politika angleška za časa konservativne vlade. Salisburiju do sosebno dobro došle homatije v Maroku in v Afganistanu, kjer se križajo angleški interesi z interesi francoskimi in ruskimi, a vzlje temu in vzlje Roseberyju, bodočemu ministru vnačnih rečij, obrnil se bode Gladstone od trojne zvez, ker omenjene homatije so le slučajne, nasprotstvo proti Nemčiji pa je principijelno.

Dopisi.

Iz Velikih Lašč 31. julija. [Izv. dop.] (Novo življenje.) Odkar se je veleznana prva lopata odposala dejelnemu muzeju v večni spomin pričetka graditve dolenske železnice, potihnili so glasovi iz našega kraja. Svet se obrača, najbolj pa se obrača v Velikih Laščah. Poka in strelja se, da je veselje in marljivo napreduje graditev železne proge. Prostor za stavbo kolodvora je že precejšen in čestokrat poromamo tja, kjer se ravno ureduje temelj za prihodnji kolodvor Velikolaški in odkoder človek uživa krasen razgled proti Ribniški strani. Delavcev je sedaj na stotine; konstatirati pa moramo, da se je dosedaj vzdržal najlepši red, ne čujemo nikakih pritožb in vse se res vrši v najlepšem redu. Delavci so največ iz Tolmina, mirni, pošteni ljudje. Tukaj je radi velikega prometa živahnog življenje in marsikateri razvajen veseljak se ne bi tukaj prav nič dolgočasil. Izleti, veselice in zabavni večeri se vedno prirejajo, danes rajamo tukaj, jutri tam. Tako napravili smo že dvakrat pri bližnji sv. Trojici zabavni večer, kjer se je vedno, posebno pa zadnjič, razvnela posebna živahnost. Zbral se je nas dokaj Laščanov in tudi dame odzvale so se v lepem številu. Užitek tega zabavnega večera ostane vsakemu nepozaben; posebno pa humorističen govor o žgancih bil je originalen. Kakor čujemo, priredi se v kratkem zopet nekaj, znani humorist obljudil je nam za ta večer hunesko pod interesantnim zaglavjem.

Iz Raške doline 1. avgusta. [Izv. dop.] (Naša podružnica sv. Cirila in Metoda.) Kakor zasije v jutru žarko solnce in razlije svoj zlati soj na probujeno zemljo, tako zasijala je nam, probujenemu narodu, pred malo leti svetla zvezda „družba sv. Cirila in Metoda“. In kakor kresovi v mirni noči, zablestele so v odgovor mnogobrojne podružnice, koje so osnovali slovenski rodoljubi. Veselega srca lehkog pogledamo danes število moških podružnic „sv. Cirila in Metoda“. — A tudi rodoljubne hčere slovenske stopile so skupaj in napravile si svoje, ženske podružnice. Saj so naše matere tako skrbne, ne samo za dobro vzgojo svojih otrok, nego vseh otročic slovenskih in z osnutji svojih ženskih podružnic pokazale so rodoljubne Slovenke, da žele in hočejo videti deco skrajnih bratov naših vzgojeno v materinem jeziku in duhu slovenskem in zavarovano pred napadi naših neprijateljev. One nečejo, da bi v teh slovenskih gajih stanoval drug, nam sovražen rod, in da bi na obalah slovenskih rek kipela v nebo tuja pesem! Saj jim veselo zvene na uho besede Vodnikove:

„Od prvega tukaj
Stanuje moj rod,
Če vē kdo za drug'ga
Naj reče, od kod? —“

Sredi preteklega meseca rodilo se je tudi v naši Raški dolini družbi „sv. Cirila in Metoda“ nežno dete — osnovala se je ženska podružnica „Cirkniško-Planinske okolice“, kojo smo pozdravili z velikim naudušenjem. Najtoplejša hvala za tako mnogobrojno število družbenic te nove podružnice — šteje jih namreč že nad sto — pristoja pač prečastitima gospema Matildi Sebenikarjevi z Rakeka in Manici Milavčevi iz Cirknice, ki sta neumorno nabirali Slovenk za podružnico. In ta nabor bil je trudapoln, ker je bilo treba pač v mnogih hišah, kjer sta potrkali, razloževati marsikom še ne prav znani namen družbe sv. Cirila in Metoda. A njiju trud bode obilo poplačan z zavestjo, da sta morda to ali ono dete iztrgali iz krutih rok potujcevalcev s pomočjo penzov, ki sta jih nabrali v slovenskih domih. Bog blagoslovi in povrni jima njiju blago, posnemanja vredno delo!

Vabilo

k slavnosti, katero priredi „Slovensko pevsko društvo v Ptuj“ s prijaznim sodelovanjem „Sokolskih društev“ v nedeljo dne 14. avgusta v Šoštanji s sledečim vsporedom:

A.

Ob 12. uri opoludne sprejem s posebnim vlakom došlih gostov na kolodvoru, potem odhod z godbo na slavnostni prostor pri gosp. Lešniku.

Ob polu 1. uri popoludne skupni obed; kuvert stane za osebo 1 gld. 50 kr.; pri obedu svira godba.

Ob 2. uri skupna pevska vaja.

B.
Ob 4. uri popoludne v dvorani gosp. Lešnika VIII. redni veliki zbor „Slovenskega pevskega društva“.

C.

Ob polu 5. uri odhod „Sokolskih društev“ z godbo na telovadni prostor na glavnem trgu ter velika skupna in posamezna telovadba.

D.

Ob 6. uri veliki pevski zbor s sodelovanjem godbe „Prostovoljnega ognjegasnega društva v Zagrebu“ pod vodstvom kapelnika gosp. A. Stökl-a s sledečim vsporedom:

1. Nedved: „Avstrija moja“, moški zbor.
2. Volarič: „Grajska hči“, mešani zbor s tenor, sopran in alt samospevom.
3. Förster: „Gorenjci, gorenjci smo“ moški zbor iz operete „Gorenjski slavček“ s spremljevanjem orkestra.
4. Vilhar: „Domovina“, mešani zbor.
5. Nedvěd: „Venec slovanskih pesmi“, moški zbor.
6. Förster: „Ljubici“, mešani zbor.

Med posameznimi točkami pevskega vsporeda svira izvrstna godba.

E.

Po koncertu prosta zabava s petjem posameznih pevskih društev in z godbo.

Ustoppina h koncertu znaša za neude 1 gld. za osebo, 2 gld. za obitelj; za podpirajoče ude 50 kr. za osebo, 1 gld. za obitelj; za kmete in dijake 30 kr. za osebo, 60 kr. za obitelj; izvršujoči udje so vstopnine prosti.

Opozka: K tej slavnosti vozi posebni vlak iz Ljubljane v Šoštanj; vozni red in cena se bo deta pravočasno po časnikih razglasila.

Na Ptuj, dne 30. julija 1892.

ODBOR.

Domače stvari.

Matija Majar †.

Matija Majar (Majer), najstarejši in najvztrajnejši zagovornik ilirske ideje, umrl je dne 31. julija v Pragi in bil pokopan včeraj zjutraj ob 10. uri. Rojen l. 1809 v Goricah v Ziljski dolini vzrastel je v Videncih, dve uri od italijanske meje. Bil je dolgo župnik v Gorjah blizu svoje rojstne vasi, pozneje pa na Križni gori v Celovci. Leta 1883. preselil se je bil v Prago, kjer je živel od milodarov. Leta 1848. izdal je v Ljubljani: „Pravila, kako izobrazevati ilirsko narečje i u obče slovenski jezik“. Leta 1851. začel je pisati za „Družbo sv. Mohorja“. Leta 1864. je izdal v Pragi spis „Sv. brata Ciril i Metod“, l. 1865. pa „Uzajemni pravopis slavjanski“ in „Uzajemna slovica ali mluvnica slavjanska“. Da bi dal tem svojim pravilom praktično veljavno, zato je začel izdajati poseben list „Slavjan“, ki je izhajal l. 1873.

— (Lepta pogreba.) Navzlic skrajno nemilemu vremenu zbral se je prav veliko število odličnih domoljubnih rojakov, da skažejo poslednjo čast pokojnemu profesorju Ivanu Zupanu. Posebno mnogobrojno zastopana sta bila učiteljski in dubovski stan. Kot zastopnik Zagrebških tovarišev bil je prof. g. Marn in tudi nekoliko ravno tu navzočih hrvatskih abiturientov, bivših učencev pokojnega udeležilo se je pogreba. Domovina izgubila je v pokojnem značajnega, iskrenega, svojim slovenskim nazorom vedno zvestega sina. — Tudi pri pogrebu umrlega zidarskega mojstra, meščana in posestnika v Kravji dolini, gosp. Jakoba Zupančiča po domače Gradišček, očeta stavbenega mojstra in obč. svet. g. Filipa Zupančiča, bila je udeležba jako velika, dokaz, kako obljudljen in čisljen je bil pokojnik v vseh krogih prebivalstva. Pokojnik bil je mož stare korenine, odkritosrčen do skrajnosti in odločen a tudi veden v vsem svojem delovanju, veren katoličan a tudi pošten in zaveden narodnjak. Dasi je bil dolgo vrsto let cerkveni ključar pri sv. Petru v Ljubljani, se pri predlanskih volitvah v občinski svet nikakor ni dal ugnati v kozji rog, ampak vztrajal na strani napredne stranke in po svojih močeh pripomogel k tedanji zmagi. Tudi kot sodni cenilec bil je splošno priljubljen in siromakom je pomagal rad kjer in koliko je mogel. Boditi vremenu mož prijazen spomin.

— (Za Preširnov spomenik) darovalo je pet slovenskih abiturientov Ljubljanske višje realke dvaintrideset goldinarjev, da se odzovejo s tem dolžnosti svoji do pesnika-velikana. Klicaje vr-

lim mladeničem prisrčen: Živeli! potrdimo vzprejem blagodušnega darila, katero smo izročili odboru za Preširnov spomenik. Naj bi vrli narodni gospodje našli mnogo posnemovalcev.

— (Milodar.) Čast. gosp. profesor in konzisterijalni svetnik Tomo Zupan, vodja Alojzijeviča, izročil je povodom smrti svojega brata prof. Ivana Zupana vsoto 50 gld. g. županu Ljubljanskemu, da jo razdeli mej potrebne tukajšnje bolnike.

— (Družbinski večer „Sokola“.) Opozarjam še jedenkrat na današnji Sokolski večer na Virantovem vrtu na čast slovenskim velikošolcem. Ustop je prost gg. velikošolcem, slovenskim in hrvatskim abiturientom in članom narodnih društev. Ker so se „vremena nam zjasnila“, nadejamo se, da nam bodo danes večer tudi „lepše zvezde zasijale“. Svirali bodo tudi hrvatski in Sokolski tamburaši.

— (Abiturijentska veselica.) Če je kdo dvomil, da prebivalstvo Ljubljansko ne goji najtoplejih simpatij za vrlo našo omladino, preveril se je včeraj, da se je motil. Niti neusmiljeni čmrni Jupiter pluvius ni mogel zabraniti včeranje krasne veselice. Seveda bi se bila razvila še vse drugače, da je vreme bilo ugodno in bi bilo dopuščalo bivanje na vrtu. Reči smemo, da navzlic temu vladala je največja živahnost in pravo mladeničko naudušenje. Zabavni vspored izvršil se je prav točno in so se nekatere številke morale nadomestiti z drugimi. Tako je dež. voda prepovedala dram. prizor „Droh“, kar se je vzel na znanje z oho-klici, telovadba morala pa je izostati zaradi neugodnega vremena. Prolog, zložil M. Prelesnik, govoril je prav dobro abiturijent g. Fran Šabec poudarjajoč, da mladina bode vedno vstrajno delovala za napredek naroda. Glasni dobro-klici pritrjevali so govorniku, ko je končal. Potem nastopili so hrvatski abiturijenti s svojimi tamburicami. Očarali so poslušalce posebno z milino, s katero so pokazali, da so pravi mojstri na svojih glasbilih. Vse točke bile so tako naudušeno vzprejete in so jih morali mnogo ponavljati in pridejati še novih. Vodja tamburašev g. Dogan, pravnik Zagrebški, žel je s svojim zborom zasluženo pohvalo, posebno dopadle so se varijacije za brač s spremljevanjem zobra. Slavnoznani naš kvartet skazal se je tudi včeraj in je pel „Prošnjo“ s tenor solo g. Pavšeka tako izborno, da se je morala ponoviti. Močni „ad hoc“ sestavljeni pevski zbor pa je zapel zadnjo točko, veličastno novo skladbo Försterjevo „Slovo“ pod vodstvom abiturijenta g. Šavnika tako čvrsto in z lepim izrazom, da ni bilo kraja burnemu odravjanju. G. Förster pokazal je v tej novi kompoziciji vso svojo umetnost in izrekamo le željo, da kmalu zopet čujemo to krasno skladbo. Po končanem vsporedu pričela se je prosta zabava. Abiturijent g. Šavnik pozdravil je odlično društvo in tovariše in izrekel zahvalo vsem, ki so se trudili za dober uspeh veselice, posebno g. Murnikovi in gospicama Försterjevi in Kušarjevi, ki so bile ljubezne blagajnčarice. Občinstvo pokazalo je svoje simpatije do mladega naraščaja, ki hoče vedno delati za blagor domovine. Posebno pozdravilo je brate Hrvate, ki so že v drugič prihiteli iz hrvatske domovine, da se družijo s slovenskimi tovariši. Gromoviti „Živeli Hrvati“ odmevali so v potrdilo, da je govornik govoril vsem iz srca. Odgovoril je g. Vidrič ml. v ime Hrvatov, za bratovški vspredem se zahvaljujoč in poudarjajoč, da zveza Slovencev in Hrvatov je starodavna, zapisana s krvjo. V slogi morata oba naroda dospeti do lepšega cilja. Tudi ta govor bil je vzprejet naudušeno. Vrstili so se še govor, petje in tamburanje. Mnogo zanimanja je tudi vzbujal „Lov sreče“, kateremu sta bili izvrševalki gospodični Logarjeva in Miličeva in gospa Murnikova in nekatere druge gospodine. Nabrala se je na ta način precej znatna vsota za družbo sv. Cirila in Metoda. Po polunoči pa se je umaknilo občinstvo iz salona in pričel se je jako živahan ples, ki je trajal do polu tretje ure zjutraj. Tako se je zvršil prvi del dijaške veselične trilogije, ki se je pričela včeraj, se nadaljuje danes in se dokonča jutri z tako zanimivo zabavo, katero prirede abiturijenti in abiturientinje učiteljič v streliški dvorani. Brez dvoma bode posebno tudi jutri naše domoljubno občinstvo storilo svojo narodno dolžnost.

— (Porcijunkola.) Včerajšnja slavnost porcijunkole pri č. oo. frančiškanih bila je izredno dobro obiskana. Kmetkega ljudstva došlo je ne samo iz bližnje okolice ampak tudi iz daljnjih krajev toliko, da je bil Marijin trg pred frančiškansko

cerkvi, kjer je nočevalo na stotine romarjev in romaric, podoben vojaškemu taborišču. V ambulantnih prodajalnicah dobiti je bilo vsega, kar si poželi romarsko srce, zlasti pa raznovrstnih primerno okrašenih odpustkov, svežega sadja, kruha in seveda neizogibne kave. Cerkev frančiškanska bila je neprestano natlačeno polna. Izvestna vrsta tatov in tatic pričakovala je gotovo obilne žetve, a mestno redarstvo je bilo tako pazno in zasačilo nevarno tatico, da je došlo nalašč k slavnosti porcijunkole iz svojega domačega kraja na Štajerskem. Pri natančni preiskavi našli so pri tej ženski na treh krajih precj denarja; vprašana za provenjencijo tega denarja, izgovarjala se je tujka, da ga je našla na Brezjah na Gorenjskem. Naznanjeni sta bili še dve tativni; dvema romaricama ukradenih je bilo po 5 gld. oziroma 8 gld. Navzlic obilne množice vzdrževalo je redarstvo na Marijinem trgu res uzoren red in zaprečilo vse tiste neslane burke, ki so bile nekoč v navadi.

— (K šolskim poročilom.) Leto za letom prihaja več tiskanih „letnih poročil“ narodnih ali, kakor se navadno krivo piše in govoriti, ljudskih šol. (Preprosti narod besede ljudski v tem pomenu ne pozna, njemu je ljudski — tuj: „Se ljudska vrata te bodo po petah bila“. Toda to samo „per parenthesis.“) To je prav vesel pojav in z zadovoljnostjo ga zabeležimo. Statistički bodo sedaj lahko opazovali napredok narodnih naših šol; saj od razvita zavisa je tudi obstoj in napredok srednjih naših učilišč. Tudi z veseljem priznavamo, da so ta poročila vestno in spretno sestavljena in — v lepi slovenščini pisana. Nečastno izjemo dela samo „Jahresbericht der Volksschule und der mit derselben in Verbindung stehenden gewerblichen Fortbildungsschule in Neumarkt.“ Ugibali smo, prebirajoč to poročilo, zakaj je pisano nemški, in slednjič vskliknili „Ečprax“, ko smo naleteli na ta-le podatek (str. 7): Muttersprache: Slovenisch 375, Deutsch 24, Italienisch 2, Czechisch (po katerem pravopisu je to pisano?) 1, Kroatisch 1. V takih razmerah je res — pametno, izdajati nemška poročila!

— (Čebulni in česnjev semenj) na cesarja Jožefa trgu je bil letos dokaj manj živahan, kakor druga leta. Čebula in česnji, nista letos nič kaj dobro uspela in sicer zlasti radi preoblega dežja. Cene tej naši domači „vaniliji“ bile so primeroma precej visoke. Dva venca čebule je bilo plačevati po 5 kr., venec česnja pa po 4 kr.

— (Nemški notar v Celji.) Postarna Graška „Tagespošta“ se poteza za imenovanje nemškega notarja v Celji uprav grozničeve fanatično. Razlogi, s katerimi podpira to željo Celjskih nemškutarjev, so seveda povse jalovi. V svoji gorečnosti pa je mej drugimi frazami zapisala Graška pratek tudi to, da bi nemški Celjani, če pride v Celje „nemški“ notar, ne bili več primorani obračati se v najintimnejših, zaupnih rečeh do slovenskih notarjev. „Tagespošta“ hotela je s tem sedanja slovenska notarja malo zbosti, češ, ne poslujeta tako, da bi jima mogli zaupati nemčurji; navadno se zove tako pisarjenje perfidno, a za moralno sprijetnost Graškega lista je to še dosti preveč laskav izraz, drugega zapisati pa se nam gabi. Graški žurnalisti menda ne vedo, da je notariat c. kr. državen urad. Ko bi pa akceptovali „Tagespoštine“ besede in rekli, da zahtevamo tudi samo mi uradnike slovenske narodnosti, politične, sodne, notarje itd., češ, da bi slovenski prebivalci ne bili več primorani obračati se v najintimnejših, zaupnih rečeh do nemških uradnikov — oh! to bi bil ogenj v strehi, akopram bi bilo naše nezaupanje do nemških uradnikov doli bolj opravičeno nego nezaupanje Celjskih nemškutarjev do ondotnih notarjev, ker ti nemški uradniki večinoma niti našega jezika ne znajo, ali ga pa znati nečejo, česar se Celjski nemškutarčki in njih Graški zaščitniki o Celjskih notarjih vendar ne upajo trditi. No, morda se „Tagespošta“ niti ne zaveda, kaj je zapisala, zakaj odkar se nadeja, da pridejo levičarji zopet na krmilo, je dan na dan same radosti popolnoma pijana in ne ve, kaj čenča.

— (V Postojinski jami) priredili bodo v nedeljo, dné 14. t. m. veliko veselico, na katero utegne priti mnogo tujcev. V jami, ki bo električno razsvetljena, svirala bode godba.

— (Cvetlični korso na Blejskem jezeru.) V nedeljo, dné 7. t. m. priredé na Bledu nekaj posebnega, doslej ondu še nepoznanega, kostumni in cvetlični korso po uzoru kors, prire-

jenih na Dunaji v gledališki razstavi. Program je obširen in mikaven. Na vrtu „Lujizine kopeli“ bode ljudska veselica in cvetlična promenada, bazar in promenadni koncert in končno ples. Ker je tretjina čistega dobička namenjena ognjegasmu društvu na Bledu, dve tretjini pa fondu, za zgradbo pota v Radovno, nadejati se je obilne udeležbe.

— (Požari.) Minoli petek zvečer udarila je strela v hišo posestnika Franca Poglajena v Draščku in jo užgal. Ogenj uničil je hišo in nekatera gospodarska poslopja ter tudi sicer napravil mnogo škode. — Isti dan užgal je strela nov skezenj v Gorenjem Berniku pri Cerklavju; ogenj upelil je skedenj in še nekatere druge zgradbe.

— (Toča.) Nesrečni Črnomaljski okraj! Včeraj padala je zopet debela toča z veliko silo in naredila mnogo škode.

— (Utonil) je v soboto dne 30. julija v Savi blizu Krškega topničarski korporal Alojzij Čokelj. Ponesrečenec je znal dobro plavati in zato se splošno sodi, da ga je moral v vodi prijeti krč. Trupla še doslej navzlic vsemu naporu niso našli.

— (Šolska poročila.) Čveterorazredna deška ljudska in obrtno nadaljevalna šola v Kamniku imela je koncem šolskega leta 208 učencev, za višji razred sposobnih je bilo 157, ponavljalo šolo obiskovalo je 17 učencev, za ustrop v srednje šole se jih je oglasilo 11. Poučevali so: Vodja in nadučitelj g. Valentin Burnik, 2 duhovnika venuk, druge predmete pa 3 učitelji. Obrtno-nadaljevalno šolo je obiskovalo v pripravljalnem tečaji 27, v dveh razredih 47 in v trgovskem tečaju 4, skupaj 78 učencev iz 22 raznih obrtov in od trgovine. — Čveterorazredna ljudska in obrtna nadaljevalna šola v Krškem imela je 211 učencev in učenek, samo slovenski govorilo jih je 196, slovenski in nemški pa 15. V ponavljalni šoli je bilo 24 učencev. V Krškem jih je stanovalo 113, iz okolice pa jih je bilo 98, za višji razred sposobnih je bilo 133, nesposobnih 71, neizprashnih 7. Poučevali so vodja in c. kr. okrajni šol. nadzornik g. Fran Gabršek, 1 katehet, 2 učiteljici in 1 učitelj. S šolo združena je šolska delarna in šolarska kubinja, ki je imela 177 gld. dohodkov, s katerimi se je dajala gorka jed opoludne ubogim otrokom. Obrtno nadaljevalno šolo je obiskovalo v pripravljalnem oddelku 16 in v dveh razredih 32 učencev, skupaj 48 iz 16 raznih obrtov.

— (Občinske volitve.) Pri občinskih volitvah v Loki kraj Mengiša izvoljen je bil župan Anton Pirc, prvim svetovalcem Miha Pesten, drugim svetovalcem pa Alojzij Kralj, vsi trije poslanci v Loki.

— (Trta na uš na Krasu.) V Dutovljah v Sežanskem okraju prikazala se je trta na uš na več krajih in je torej nevarnost, da se razširi ta nadloga po Krasu, tembolj, ker se sumi, da je tudi Repentabor že okužen. V Dutovljah našli so uš na neki stari debeli trti, mlade trte okolu nje pa niso še imele uši. Iz Trsta bodeta v kratkem prišla dva strokovnjaka, da preiščeta ves Kras in poročata potem, koliko je že okuženih vinogradov po Krasu. Na vsak način bode treba pazno gledati na to, da se ne bode razširjala ta nevarna pokončevalka trt.

— (Slavuost v Šoštanji.) Odbor za pevsko slavnost dne 14. avgusta v Šoštanji pozivlje in prosi vse častite goste, koji se bodojo skupnega obeda (oseba 1 gld. 50 kr.) udeležili in hote prenočišča, da se odboru v Šoštanji pravočasno javijo. Odbor skrbel bode, da bode vsak častiti gost zadovoljno postrežen, treba se je samo pravočasno javiti, ker so razmere v manjših krajih drugačne, nego po večjih mestih. — Kakor se nam z Dunaja poroča, se bode pevske slavnosti v Šoštanji udeležila tudi deputacija „Slovenskega pevskega društva“, obstoječa iz 14 najboljših Dunajskih Slovanov, večinoma Čehov.

— (Podružnica sv. Cirila in Metoda za Šaleško dolino v Šoštanji) imela bode dne 7. avgusta popoludne ob 4. uri svoj občni zbor v čitalničnih prostorih. Vspored: 1. Poročilo odbora. 2. Volitev novega odbora. 3. Uplačevanje letnine. 4. Razdelitev družbenih knjižic. 5. Upisovanje novih udov. 6. Prosta zabava. K obilni udeležbi vabi uljudno načelništvo.

— (Železnica po Ziljski dolini) od St. Mohorja do Podkloštra se bode skoro začela graditi. Dne 30. m. bila je v trgovinskem ministerstvu konferenca, katere so se udeležili prosilec za koncesijo in zastopniki interesentov. Določila se je podlaga za financiranje te proge, ki bude dolga

kakih 30 kilometrov. Stroški za zgradbo so proračunjeni na 1 milijon in 700.000 gld. Financijsko bode država podpirala podjetje s tem, da prevzame garancijo za jeden del prioritetnih delnic.

— (Gosenice.) Na Goriškem pokazalo se je poslednji čas kako mnogo nadležnih gosenic. Posebno veliko jih je bilo v Ločniku poleg Gorice. Zdaj so se preselile tudi v mesto, kjer jih je vse polno in se ne morejo odkrižati teh nadležnih gostov.

— (Razpisana služba.) Služba opravnika na deželnih vinarski, sadarski in poljedelski šoli na Grmu pri Novem mestu je oddati. Plača 360 gld. na leto, prosto stanovanje in svečava, užitek malega vrta in 20 gld. za kurjavo. Prošnje do 20. t. m. pri vodstvu šole na Grmu.

— (Iz domačih zdravilišč.) Do dné 30. julija došlo je v Rogatec-Slatinsko zdravilišče 1131 strank ali 1837 oseb.

Književnost.

— Zabavna knjižnica za slovensko mladino. Ureduje in izdaje Anton Kosi, učitelj v Središči. II. zvezek. Mladini in prijateljem mladine bode prav dobro došel ta vezek, ki je izšel nedavno v lični vnanji obliki in obseza raznovrstno blago, po katerem bode rada segla mladina, kateri je namenjen. V pripravljenem delu obseza dvanajst različnih povesti, in pravljic, dalje nahajamo poučne črtice, pregovore, izreke in pametnice, razne stvari, kratkočasnice, uganke in rebuse. Mnogo različnega berila na 40 straneh. Cena knjižici je tako nizka, 15 kr. Naj bi se kmalu razprodala, da bode marljivi g. izdajatelj skoro mogel izdati III. zvezek. Ne dvomimo, da se to zgodi, ker se je že koj I. vezek priljubil mladini, ki je težko pričakovala družega, najbolj laskavce spričevalo izdajatelju, da je pogodil pravo.

— Uprasanja in odgovori o uravnavi valute. Slovenski prevod z dovoljenjem Manzove bukvarne na Dunaji, izdajateljice nemškega izvirnika. V Gorici. Natisnil in založil Seitz. 24 strani male osmerke. Cena 10 kr. Uravnava naše valute, katero je drž. zbor sklenil, zanima vsakogar; ker pa je to vprašanje zelo zamotano in občinstvu večinoma nejasno, priporočamo to knjižico; iz nje se lahko vsakdar pouči kaj je namen regulaciji, kakšen bode novi denar in kakšno bode razmerje med starim in novim denarjem ter mej novim domaćim in inozemskim. Slovenski prevod je v jezikovnem oziru prav dober. Knjižica se dobiva pri založniku in v kučigotrnici J. Giontini v Ljubljani.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“:

Dunaj 3. avgusta. Grof Taaffe in finančni minister dr. Steinbach odpotovala sta danes v Nalžov, Kalnoky odpotoval popoldne k cesarju v Išl.

Dunaj 3. avgusta. Poročila listov, da se je zaprla meja v Vratislavu vsled nastale kolere, so neresnična. Meja ni zaprta, ker se ni avtentično dognano, da se je zanesla kolera v Vratislav.

Peterburg 3. avgusta. Uradni list objavlja dovoljenje, da sme židovsko kolonacijsko društvo začeti na Ruskem svoje delovanje.

Rim 3. avgusta. Iz vojaškega skladniča za razstreliva v Pizi ukradli so anarhisti 32 kilogramov dinamita.

Lyon 3. julija. Pri banketu v čast zborovalcem, došlim na kongres radi plovbe po rekah, napisil je zastopnik Nemčije ljubeznivosti in prijaznosti Francuzov ter zaklical trikratni „hurrah“ Francoski.

Razne vesti.

* (Spominski dan.) Danes je minulo 400 let, od kar je Krištof Kolumb odjadral iz luke Palos s tremi ladijami z namenom, da poišče krajšo pot v Vzhodno Indijo, a v resnici je našel nov svet, Ameriko s tremi malimi jadrnicami, od katerih je imela krov samo admiralska ladja „Santa Maria“, a drugi dve („Pinta“ in „Nina“) sta bili le tolikošni, kolikoršne so ladije, ki po rekah plavajo.

* (Francoski anarhisti.) Navzlic neutrudnemu delovanju francoske policije še vedno ni bilo moči zaslediti vseh anarhistov, ki z oživljeno predznostjo zopet začenjajo rogoviliti. V noči od 31. julija na 1. avgusta zrušili so anarhisti z dinamito bombo večjo zgradbo v Versaillesu in prav tisti dan našli so v železničnem voznu pri Cettu 38 klg. dinamita.

